

REDEFININD REGENERAREA URBANĂ / *Redefining Urban Regeneration*

Șef lucrări, dr. ecologie, drd. geografie /
Assist. Prof. PhD (Ecology), PhD c. (Geography)
Alexandru-Ionuț PETRIȘOR

alexandru_petrisor@yahoo.com

REZUMAT

Poate că unul dintre cele mai importante evenimente ale anului 2010 în domeniul urbanismului a fost apariția Declarației de la Toledo, un document politic extraordinar de bine fundamentat științific, și care abordează problematica destul de des vehiculată în ultima vreme a regenerării urbane. Este destul de probabil ca faptul că aniversarea a 100 de ani de urbanism european coincide cu o regândire pe criterii științifice a produsului activității de urbanism să nu fie o întâmplare. Documentul subliniază, printre altele, importanța abordării inter- și trans-disciplinare integrate. În plus, sunt reiterate cele mai importante documente care guvernează dezvoltarea urbană a continentului european (de exemplu Programul de la Lille, Carta de la Leipzig, Acordul de la Bristol, Agenda Teritorială a Uniunii Europene, Strategia Europa 2020, Declarația de la Marsilia, Strategiile Lisabona și Göteborg), principiile care le fundamentează fiind integrate sistemic într-un cadru de referință unitar ce stă la baza abordării integrate a regenerării urbane: coeziunea teritorială, governanța, comunitățile durabile. Lucrarea de față își propune să sintetizeze conceptele și concluziile principalelor documente referitoare la problematica regenerării urbane, subliniind tendințele de abordare și plasându-le în cadrul mai larg al dezvoltării spațiale durabile, trecând totodată în revistă și documentele relevante la nivel național.

Cuvinte cheie: dezvoltare durabilă, regenerare urbană, Declarația de la Toledo, planificare integrată

ABSTRACT

Perhaps one of the events most important for 2010 urbanism was the Toledo Declaration, a political document with an extraordinary scientific substantiation, approaching the issue of urban regeneration, often discussed during the recent period. It is very likely for the anniversary of 100 of European urbanism to coincide with a scientific re-thinking of the output of urbanism activities. Among others, the document underlines the importance of integrated inter- and trans-disciplinary approaches. Furthermore, the most important documents governing European urban development are reiterated — e.g., Lille Program, Leipzig Charter, Bristol Accord, Territorial Agenda of the European Union, Europe 2020 Strategy, Marseille Declaration, Lisbon and Göteborg Strategies), while the principles substantiating them are systematically integrated in a unitary framework, basis for an integrated approach to urban regeneration: territorial cohesion, governance, sustainable communities. This paper aims to synthesize the concepts and conclusions of the main documents referent to the issue of urban regeneration, underlining the trends in approaching it and placing them in the broader framework of sustainable spatial development, integrating nationally-relevant documents as well.

Keywords: sustainable development, urban regeneration, Toledo declaration, integrated planning

Introducere

Din punctul de vedere al științei ecologiei sistemice, soluția crizei ecologice constă în conceptul de dezvoltare durabilă, definită în 1987 de dr. Gro Harlem Brundland, Președinta Comisiei pentru Mediu și Dezvoltare, ca „dezvoltare ce îndeplinește nevoile prezente fără a compromite posibilitățile generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități” (Brundtland, 1987). Cheia înțelegerii acestui concept este reprezentată de conștientizarea întrepătrunderilor dintre pilonii economici, sociali și ecologici ai dezvoltării (Bugge și Watters, 2003). Astfel, o definiție mai pragmatică a dezvoltării durabile arată că aceasta presupune în egală măsură „utilizarea resurselor naturale în limitele capacității de suport a sistemelor ecologice, conservarea diversității biologice în arii naturale protejate, reconstrucția ecologică a ecosistemelor deteriorate de acțiunea omului, și măsuri de protecție a mediului integrate în strategiile sectoriale de dezvoltare, vizând internalizarea costurilor de mediu și evaluarea impactului activităților umane asupra sistemelor ecologice” (Petrișor, 2009). În plus, se conturează și o dimensiune teritorială, și anume dezvoltarea spațială durabilă, care „asigură un echilibru teritorial al satisfacerii necesităților economice, sociale și ecologice ale generațiilor prezente și viitoare la aceeași rată” (Petrișor, 2008).

În spiritul dezvoltării spațiale durabile sunt definite cerințe specifice atât așezărilor urbane, cât și celor rurale. Întâlnirea Informală Ministerială care a avut loc la Bristol în perioada 6-7 decembrie 2005 din inițiativa Marii Britanii a avut ca subiect *comunitățile durabile*, definite ca „regiuni în care locuitorii acestora doresc să trăiască și să lucreze, atât în prezent, cât și în viitor” (Office of the Deputy Prime Minister, 2006). Echivalentul rural este conceptul de *sat de sine-stătător*, dezvoltat de Fundația Mihail Eminescu Trust, „un concept original care promovează dezvoltarea durabilă a comunităților

Introduction

From the standpoint of system ecology, the solution of the environmental crisis consists in the concept of sustainable development, defined in 1987 by Dr. Gro Harlem Brundland, President of the Commission for the Environment and Development as “development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs” (Brundtland, 1987). The key to understanding this concept is represented by the awareness of interconnections among the economic, social and environmental pillar of development (Bugge and Watters, 2003). Thus, a more pragmatic definition of sustainable development indicates that it equally presumes the “utilization of natural resources within the carrying capacity limits of ecological systems, conservation of biodiversity in natural protected areas, ecological restoration of ecosystems deteriorated by human actions and environmental protection measures embedded in sectoral development strategies, aiming to internalize environmental costs and assess the impact of human activities on ecological systems” (Petrișor, 2009). Moreover, a territorial dimension is shaping out; sustainable spatial development “provides for a territorial balance of satisfying economic, social and environmental needs of present and future generations at the same rate” (Petrișor, 2008).

To achieve a sustainable development, specific requirements are phrased for urban and rural settlement. Bristol Informal Ministerial Meeting took place during 6-7 December 2005 from the UK initiative and focused on sustainable communities, defined as “places where people want to live and work, now and in the future” (Office of the Deputy Prime Minister, 2006). Its rural equivalent is the concept of self standing village, developed by Mihail Eminescu Trust Foundation, “an original concept

rurale prin valorificarea tezaurului lor unic de monumente, arhitectură vernaculară, peisaj și biodiversitate” (Fernolend, 2010).

Experiența europeană a arătat că modelul spațial optim al organizării rețelelor de așezări este cel policentric. ESPON (European Spatial Planning Observation Network, Rețeaua Europeană a Observatorului de Amenajare a Teritoriului) definește *sistemul urban policentric* ca pe o „*organizare spațială a orașelor caracterizată prin diviziunea funcțională a muncii, integrare economică și instituțională, și cooperare politică*” (Nordic Centre for Spatial Development, 2003), și bazată pe două tipuri de aspecte: *morfologia* teritoriului (număr de așezări umane, ierarhia și distribuția acestora) și *relațiile* (fluxuri și cooperări) dintre elementele (așezările umane) prezente în teritoriu (Nordic Centre for Spatial Development, 2005). În plus, dezvoltarea spațială durabilă presupune descentralizarea prin trecerea de la trecerea de la *guvernare* la *gubernanță*. *Gubernarea* este modalitatea ierarhică de conducere în care autoritățile centrale (de stat) exercită un control suveran asupra populației și societății civile, iar *gubernanța* acel mod de guvernare în care nu există o ierarhie, și se referă la modul în care un guvern își îndeplinește responsabilitățile; actorii privați (indivizi, organizații) participă la procesul de formulare și implementare a politicilor publice (Petrișor, 2008). În particular, gubernanța urbană reprezintă un nou mod de administrare a orașului, bazat pe o viziune strategică comună asupra dezvoltării și pe distribuirea responsabilităților între actorii urbani. Are loc o trecere de la planificarea urbană tradițională la cea integrată, care include ingrediente menite să asigure cadrul conceptual, flexibilitatea necesară dinamicii schimbării, să sprijine participarea actorilor locali, să valorifice resursele lor ducând la rezultate concrete, măsurabile: abordarea strategică, abordarea durabilă, abordarea comprehensivă și planificarea participativă (Ginavar et al. 2007).

promoting the sustainable development of rural communities by valorizing their unique heritage of monuments, vernacular architecture, landscape and biodiversity” (Fernolend, 2010).

The European experience showed that the optimal model for organizing a network of settlements is polycentric. ESPON (the European Spatial Planning Observation Network) defines the urban policentric system as “spatial organization of cities characterized by a functional division of labor, economic and institutional integration, and political co-operation” (Nordic Centre for Spatial Development, 2003), and based on two types of features: territorial morphology (number of settlements, hierarchy and distribution) and their relationships (fluxes and cooperation) (Nordic Centre for Spatial Development, 2005). Furthermore, sustainable spatial development assumes decentralization by shifting from government to governance. Government is a hierarchic model where central (state) authorities exercise a sovereign control of population and civil society, while governance is the government with no hierarchy, or the manner in which a certain governing body fulfils its duties; private actors (individuals, organizations) participate in the process of phrasing and implementing public policies (Petrișor, 2008). In particular, urban governance is a new way of managing a city, based on a shared strategic vision on its development and distribution of responsibilities among the urban actors. Traditional urban planning is shifted to an integrated one, including ingredients providing for the conceptual framework, flexibility required by the dynamic of change, supports the participation of local actors, and valorizes their resources leading to concrete quantifiable results: strategic approach, sustainable approach, comprehensive approach and participatory planning (Ginavar et al. 2007).

Regenerarea urbană și Declarația de la Toledo

Materializarea teritorială a definiției practice a dezvoltării durabile conduce la noi cerințe socio-economice și ecologice impuse ecosistemelor urbane, la care orașele se adaptează printr-un proces de ajustare și remodelare (Petrișor, 2006) orientat spre îmbunătățirea condițiilor de viață dintr-un oraș (Manson, 2006), denumit *regenerare urbană*, în care politicile de locuire joacă un rol critic (Clark, 2006). Recentă Declarație de la Toledo, elaborată ca urmare a Întrunirii Ministeriale Informale privind Declarația asupra Dezvoltării Urbane — identifică, printr-o abordare științifică, conceptul de *regenerare urbană integrată*: „proces planificat ce trebuie să depășească motivațiile sectoriale și abordările folosite până acum, înțelegând că orașul este un întreg funcțional și părțile sale componente ale organismului urban, și având ca țel dezvoltarea pe deplin echilibrată a structurilor sociale, economice și urbane, odată cu stimularea creșterii eficienței ecologice” (Presidencia Española EU, 2010). La baza acestei declarații stau documente care guvernează dezvoltarea urbană a continentului european (de exemplu Programul de la Lille, Carta de la Leipzig, Acordul de la Bristol, Agenda Teritorială a Uniunii Europene, Strategia Europa 2020, Declarația de la Marsilia, Strategiile Lisabona și Göteborg).

Fundamentarea declarației de la Toledo în Europa

În ce constau cerințele la care reacționează orașele? În plan economic se vorbește despre eco-eficiența activităților economice, înțelegând prin aceasta omniprezența aspectelor de mediu în procesul de evaluare a eficienței ciclurilor de investiții, producție și consum, și dorința de a evita greșelile din trecut, prin care a fost sacrificată natura pe termen lung pentru obținerea unui profit imediat. La întrunirea Consiliului

Urban regeneration and Toledo Declaration

The territorial materialization of the practical definition of sustainable development results into new socioeconomic and environmental requirements for urban ecosystems; cities adapt by an adjustment and re-modeling process (Petrișor, 2006) oriented to improving urban living conditions (Manson, 2006), called urban regeneration, where habitat policies play a key role (Clark, 2006). The recent Toledo Declaration, elaborated after the Informal Ministerial Meeting on the Declaration on Urban Development identifies using a scientific approach the concept of integrated urban regeneration: “planned process that must transcend the partial ambits and approaches that have usually been the norm until now, in order to address the city as a functioning whole and its parts as components of the whole urban organism, with the objective of fully developing and balancing the complexity and diversity of social, economic and urban structures, while at the same time stimulating greater environmental eco-efficiency” (Presidencia Española EU, 2010). The declaration relies on documents governing European urban development (e.g., Lille Program, Leipzig Charter, Bristol Accord, EU Territorial Agenda, Europe 2020 Strategy, Marseille Declaration, Lisbon and Gothenburg Strategies).

Substantiation of Toledo Declaration in Europe

What are the requirements to which cities react? In economic terms, eco-efficiency means the omnipresence of environmental criteria in the assessment of investment, production and consumption cycles, and the willingness to avoid the past mistake of sacrificing the nature for the long term in order to obtain an immediate profit. Lisbon Meeting of the European Council (2000)

Europei de la Lisabona (2000) a fost recomandată reorientarea economiei către competitivitate și sectoarele bazate pe cunoaștere (Lisbon European Council, 2000), un plan de acțiune fiind propus la Conferința Miniștrilor Europei de la Varșovia – 2000 (European Ministerial Conference, 2000) și definitivat în cadrul întrunirii Consiliului Europei de la Göteborg din 2001 (Göteborg European Council, 2001). Documentul a fost modificat în 2005 de Comisia Europeană, după adoptarea în 2004 a „*cadrlui legal pentru reforma politicilor de coeziune*”, urmărindu-se stimularea creșterii economice și a competitivității într-o Europă lărgită prin aderarea noilor state.

Aceste preocupări nu sunt, însă, de ultimă oră. Carta de la Torremolinos a pus bazele amenajării teritoriului în Europa, definită ca expresie spațială a politicilor economice, sociale, culturale și ecologice ale societății, fiind deopotrivă disciplină științifică, tehnică administrativă și politică, deci un demers interdisciplinar și global ce tinde spre o dezvoltare teritorială echilibrată la nivelul regiunilor și la organizarea fizică a spațiului potrivit unor principii directe, contribuind la o mai bună organizare spațială a teritoriului european și la identificarea soluțiilor unor probleme ce depășesc cadrul național și vizează crearea unui sentiment de identitate comună, ținând cont de relațiile între nord și sud, est și vest. Omul și bunăstarea sa, alături de interacțiunea cu mediul se află în centrul preocupărilor amenajării teritoriului, cu scopul de a oferi un cadru de viață de o calitate care să permită dezvoltarea personalității într-un mediu organizat la scară umană. Din aceste motive, amenajarea teritoriului trebuie să fie democratică, globală, funcțională și prospectivă (Conseil de l'Europe, 1983). Principiile Cartei de la Torremolinos stau și la baza legislației naționale din domeniu, regăsindu-se în *Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul*.

În 2000 la Marsilia este propus un program de

recommended the reorientation of economy to competitiveness and knowledge-based sectors (Lisbon European Council, 2000); a plan of actions was proposed in the Warsaw Conference of European Ministers in 2000 (European Ministerial Conference, 2000) and finished during the Gothenburg Meeting of the European Council in 2001 (Göteborg European Council, 2001). The document was modified in 2005 by the Commission European, after the 2004 adoption of the "legal framework for the reform of cohesion policies", aiming to stimulate economic growth and competitiveness in a Europe enlarged through the admission of new states.

Nevertheless, these challenges are not new The Charter of Torremolinos set the basis for spatial planning in Europe, defining it as the spatial expression of economic, social, cultural and environmental policies of society, being concomitantly a science, administration technique and policy, an interdisciplinary and global approach aiming for a balanced territorial development of regions and physical organization of space according to specific guidelines, contributing to a better spatial organization of the European territory and identification of solutions to issues exceeding the national level and aiming to create a common identity, accounting for the relationships between north and south, east and west. Man and his welfare, as well as the interaction with the environment are at its core, aiming to provide a quality of the living environment able to provide for the development of personality in an environment structured at a human scale. For these reasons, spatial planning must be democratic, global, functional and prospective (Conseil de l'Europe, 1983). The principles of Torremolinos Charter are at the core of Romanian legislation, as they can be found in Law no. 350 of 2001 on spatial planning and urbanism.

A program of development was proposed in 2000 in

dezvoltare, bazat pe nevoile pentru o mai bună înțelegere a rolului orașelor în amenajarea teritoriului, o nouă abordare a politicilor urbane naționale și comunitare, susținerea comunităților din zonele defavorizate, măsuri contra segregării sociale și etnice și a discriminării, abordări la mai multe scări spațiale, parteneriate public-privat, promovarea bunelor practici și o mai bună comunicare, utilizarea tehnologiei informației, studiul detaliat al zonelor urbane și al problemelor acestora — șomaj, criminalitate, servicii sociale, patrimoniu cultural, probleme de mediu, creștere și declin, dezvoltare durabilă, regenerare urbană și calitate arhitecturală (Committee on Spatial Development, 2000).

Tot în 2000 au fost definite în cadrul Conferinței Europene a Miniștrilor Responsabili cu Amenajarea Teritoriului (CEMAT) zece principii pentru dezvoltarea teritorială durabilă a continentului european: (1) promovarea coeziunii teritoriale prin intermediul unei dezvoltări socio-economice echilibrate și de îmbunătățire a competitivității, (2) promovarea încurajării dezvoltării generate de funcțiunile urbane și de îmbunătățirea relațiilor dintre orașe și sate, (3) promovarea unor condiții de accesibilitate mai echilibrate, (4) facilitarea accesului la informație și cunoaștere, (5) reducerea degradării mediului, (6) valorificarea și protecția resurselor și patrimoniului natural, (7) valorificarea patrimoniului cultural ca factor de dezvoltare, (8) dezvoltarea în condiții de siguranță a resurselor energetice, (9) promovarea unui turism durabil, de calitate și (10) limitarea impactului cauzat de dezastrele naturale (CEMAT, 2000).

În plan social, dezvoltarea durabilă presupune armonizarea eficienței economice și profitului, ca atribute ale pieței concurențiale, cu justiția și echitatea socială, printr-o justă repartitie a

Marseille; the program was based on the needs for a better understanding of the role of cities in spatial planning, a new approach to national and communitarian urban policies, support for communities of disfavored areas, actions against social and ethnic segregation and discrimination, approaches at several spatial scales, public-private partnerships, promotion of good practices and a better communication, use of information technology, detailed studies of urban areas and their issues — unemployment, criminality, social services, cultural heritage, environmental issues, growth and decline, sustainable development, urban regeneration and architectural quality (Committee on Spatial Development, 2000).

The 2000 Council of Europe Conference of Ministers Responsible for Spatial/ Regional Planning defined ten principles for a sustainable territorial development of the European continent: (1) promotion of territorial cohesion through a more balanced social and economic development of regions and improved competitiveness, (2) encouragement of urban development generated by functions and improving the relationship between the town and the countryside, (3) promotion of a more balanced accessibility, (4) development of access to information and knowledge, (5) reduced environmental damage, (6) enhancement and protection of natural resources and the natural heritage, (7) enhancement of the cultural heritage as a factor for development, (8) development of energy resources while maintaining safety, (9) encouragement of high quality, sustainable tourism, and (10) limitation of the impact caused by natural disasters (CEMAT, 2000).

Socially, sustainable development implies the harmonization of economic efficiency and profit, as attributes of concurrency-based market, with social justice and equity, through a correct distribution of

beneficiilor rezultate din activitățile de protecție a mediului. La nivel internațional, Conferința de la Rio a arătat că este de datoria țărilor bogate să ajute țările sărace să iasă din acest cerc vicios. Acest lucru a fost solicitat încă de la summit-ul Națiunilor Unite de la Stockholm din 1972, când țările sărace au combătut tezele Clubului de la Roma, considerându-le ca pe o expresie a intereselor egoiste ale țărilor dezvoltate, și solicitând acestora să reducă nivelul emisiilor poluante și consumul de resurse (United Nations, 1972). Prioritățile dezvoltării durabile au fost reanalizate și în cadrul lucrărilor summit-ului Națiunilor Unite de la Johannesburg (2002), în cadrul căruia accentul a căzut pe agenda socială, în particular pe eradicarea sărăciei, problemele sanitare și sănătate (United Nations, 2002).

La nivel european, aceste dimensiuni ale dezvoltării durabile au fost abordate din perspectivă spațială, iar abordarea diferitelor probleme economice, sociale și ecologice s-a focalizat pe regiunile urbane, prin declararea proiectelor urbane ca fiind eligibile pentru finanțarea din fondurile structurale europene, prin inițierea de noi programe care se adresează în mod special regiunilor urbane și prin comunicarea „*Spre o strategie tematică asupra mediului urban*”, prin care se urmăresc promovarea concentrării urbane, reducerea presiunii fenomenelor de sub-urbanizare, prevenirea extinderii necontrolate și diminuarea suprafeței terenurilor agricole adiacente exploatate de orașe. De asemenea, activitățile de consolidare a orașelor și raționalizare a modelelor de locuire trebuie să fie, conform noilor cerințe europene, mai eficiente din punct de vedere energetic, utilizând în mod preferențial transportul public în detrimentul folosirii autoturismelor personale (European Investment Bank, 2005).

benefits resulted from the protection of environment. Internationally, the UNCED Conference at Rio showed that it is the duty of rich countries to help the poorer ones exit this vicious circle. The request was made at the 1972 UN Summit in Stockholm, when poorer countries argued against the theses phrased by the Club of Rome, considering them an expression of the shellfish interests of rich countries, and asking them to reduce pollution and the consumption of resources (United Nations, 1972). The priorities of sustainable development were reanalyzed at the 2002 UN Summit in Johannesburg, focused on the social agenda, particularly the eradication of poverty and health issues (United Nations, 2002).

In the EU, these dimensions of sustainable development were regarded from a spatial perspective, and the approaches to different economic, social and environmental issues focused on the urban regions, by declaring projects related to them eligible for funding based on structural funds, initiation of new programs addresses especially to the urban regions and the paper “Thematic Strategy on the Urban Environment”, aiming to promote urban concentration, reduce the pressure of sub-urbanization, prevent sprawl and decrease the area of agricultural land exploited by cities. Furthermore, the consolidation of cities and rationalization of housing models must be energy efficient, using the public transport in the detriment of personal cars (European Investment Bank, 2005).

Agenda Teritorială a Uniunii Europene, subintitulată „Către o Europă mai competitivă formată din regiuni diverse”, a fost prezentată în cadrul Întâlnirii Directorilor Generali din domeniul coeziunii teritoriale din Espoo (Finlanda), 15-16 noiembrie 2006, și adoptată de către Miniștrii responsabili cu Amenajarea Teritoriului cu ocazia Întâlnirii Ministeriale Informale privind Coeziunea Teritorială, din Leipzig, pe 25 mai 2007. Documentul se bazează pe rezultatele studiului de fundamentare „Statul teritorial și perspectivele Uniunii Europene. Către o Europă cu o coeziune teritorială mai solidă în lumina documentelor de la Lisabona și Göteborg” (*The Territorial State and Perspectives of the European Union. Towards a Stronger European Territorial Cohesion in the Light of the Lisbon and Gothenburg Ambitions*, 2006) și are ca scop consolidarea competitivității globale a regiunilor europene. *Agenda Teritorială a Uniunii Europene* are ca prioritate promovarea unui model policentric de dezvoltare urbană, consolidarea parteneriatelor urban-rural, promovarea aglomerărilor (clusterelor) transnaționale competitive și inovative, consolidarea rețelelor tehnologice transeuropene și promovarea gestiunii riscurilor la nivel transeuropean (Informal Ministerial Meeting on Urban Development and Territorial Cohesion, 2007). Principiile *Agendei Teritoriale a Uniunii Europene* sunt strâns legate de coeziunea teritorială, care reprezintă „distribuția echilibrată a activităților umane în teritoriu” (DG Regional Policy, 2004). De asemenea, tot în perspectivă spațială se vorbește și despre coeziunea socială, „capacitatea societății de a asigura bunăstarea tuturor, prin reducerea disparităților și evitarea polarizării” (ESPON Monitoring Committee, 2007).

The Territorial Agenda of the EU, subtitled “Towards a More Competitive and Sustainable Europe of Diverse Regions”, was presented at the Meeting of General Directors on Territorial Cohesion in Espoo (Finland), 15-16 November 2006, and adopted by the Ministers Responsible for Spatial/ Regional Planning at their Informal Meeting in Leipzig, 25 May 2007. The document is based on the results of the study “The Territorial State and Perspectives of the European Union. Towards a Stronger European Territorial Cohesion in the Light of the Lisbon and Gothenburg Ambitions” (2006) and aims to consolidate the global competitiveness of European regions. The Territorial Agenda has among its priorities the promotion of polycentric urban development, consolidation of urban-rural partnerships and of competitive and innovatory transnational clusters, of technological trans-European networks, and the promotion of trans-European management of risks (Informal Ministerial Meeting on Urban Development and Territorial Cohesion, 2007). Its principles are tightly related to territorial cohesion, defined as “balanced distribution of human activities across the Union” (DG Regional Policy, 2004). From the same spatial perspective, social cohesion is defined as the “capacity of society to ensure the welfare of all its members, minimizing disparities and avoiding polarization” (ESPON Monitoring Committee, 2007).

Odată cu *Agenda Teritorială*, la Leipzig a fost adoptată și o Cartă, ce propune (1) o utilizare mai frecventă a abordării integrate în formularea politicilor urbane prin crearea și menținerea spațiilor publice de calitate, modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea eficienței energetice, politici în domeniul inovării și educației, și (2) acordarea unei atenții sporite zonelor defavorizate în contextul întregului urban prin promovarea strategiilor de îmbunătățire a cadrului fizic, întărirea economiilor locale și a piețelor forței de muncă, politici pro-active educaționale și de formare pentru tineret și promovarea transportului ieftin și eficient (EU 2007 DE, 2007).

Un alt document care fundamentează Declarația de la Toledo este Raportul Agenției Europene de Mediu, intitulat „*Expansiunea urbană în Europa: provocarea ignorată*” (European Environment Agency, 2006) se bazează pe studii efectuate în mai multe orașe aflate în diferite state ale Uniunii Europene. Raportul arată că expansiunea adesea necontrolată (prin instrumente legislative) este însoțită de impacturi negative asupra mediului, asupra agriculturii: de cele mai multe ori, orașele s-au extins peste foste terenuri agricole, existând o competiție clară între agricultură / mediul rural și zonele urbane, asupra bunăstării și sănătății locuitorilor orașelor, asupra vieții populației urbane și asupra economiei.

Acquis-ul urban (Rotterdam, 2007) subliniază faptul că politicile urbane de succes integrează strategiile naționale, regionale și locale, abordează diferențiat în funcție de particularitățile locale gestiunea resurselor, sunt elaborate pe termen lung și cu participarea locuitorilor, iar parteneriatele necesare implementării se realizează în mod flexibil și pe baza necesităților (Office of the Deputy Prime Minister, 2006).

The Leipzig meeting, adopted in addition to the Territorial Agenda a Charter proposing (1) a more frequent use of integrated approaches in phrasing urban policies by creating and maintaining quality urban spaces, modernizing infrastructure and improving energy efficiency, policies on innovation and education, and (2) paying more attention to the disfavored area in the context of the urban whole by promoting strategies for improving the physical environment, strengthen local economies and labor markets, phrasing pro-active education and training policies for the youth and promoting cheap and efficient transportation (EU 2007 DE, 2007).

Another document substantiating the Toledo Declaration is the report of the European Environment Agency titled “Urban sprawl in Europe. The ignored challenge” (2006), based on studies carried out in many cities situated in different EU states. The paper shows that the expansion often uncontrolled (by law) results into negative impact on the environment and agriculture; in many cases, cities extended over agricultural areas, competing with the rural environment. Other effects affected the welfare, health and life of people within the cities and urban economies.

The Urban Acquis (Rotterdam, 2007) underlines the fact that successful urban policies integrate national, regional and local strategies, approach the management of risks differentiated by local conditions, are elaborated for a long term and based on public participation, and the partnerships necessary to implement them are flexible and demand-based (Office of the Deputy Prime Minister, 2006).

Cel mai recent document european este Strategia Europa 2020, care propune trei priorități care se susțin reciproc: (1) creștere inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare, (2) creștere durabilă: promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive, și (3) creștere favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială. Strâns legate de cele trei priorități sunt cele cinci obiective: (1) 75% din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani ar trebui să aibă un loc de muncă, (2) 3% din produsul intern brut al Uniunii Europene ar trebui investit în cercetare-dezvoltare, (3) obiectivele „20/20/20” în materie de climă/energie ar trebui îndeplinite, inclusiv o reducere a emisiilor majorată la 30%, dacă există condiții favorabile în acest sens, (4) rata abandonului școlar timpuriu ar trebui redusă sub nivelul de 10% și cel puțin 40% din generația tânără ar trebui să aibă studii superioare, și (5) numărul persoanelor amenințate de sărăcie ar trebui redus cu 20 de milioane. Pentru atingerea acestor obiective sunt propuse șapte inițiative: „O Uniune a inovării”, „Tineretul în mișcare”, „O agendă digitală pentru Europa”, „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”, „O politică industrială adaptată erei globalizării”, „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă” și „Platforma europeană de combatere a sărăciei” (Comisia Europeană, 2010).

Practica europeană

În practica europeană, regenerarea urbană pornește adesea de la un eveniment de importanță internațională (găzduirea Jocurilor Olimpice de orașele Atena, Torino sau Londra) sau locală (Carnavalul Verii din Castleford, Anglia). În ambele situații, data fixă a acestui eveniment constituie o

The most recent European document is the Europe 2020 Strategy, proposing three priorities sustaining each other: (1) smart growth, fostering knowledge, innovation, education and digital society), (2) sustainable growth, making EU production greener and more resource efficient while boosting competitiveness), and (3) inclusive growth, enhancing labor market participation, skills acquisition, and the fight against poverty. Its five objectives are tightly related to the priorities: (1) 75 percent of the population aged 20-64 should be employed, (2) 3 percent of the EU's GDP should be invested in research and development, (3) the "20/20/20" targets in terms of reduction of greenhouse gas emissions, renewable energy production, and energy efficiency should be met, (4) the share of school dropouts should be under 10 percent and at least 40 percent of the population between the ages of 30 and 34 should have a degree or diploma, and (5) 20 million fewer people should be living below the poverty line. To meet these goals, seven initiatives are proposed: "Innovation union", "Youth on the move", "A digital agenda for Europe", "Resource-efficient Europe", "An industrial policy for green growth", "An agenda for new skills and jobs" and "European platform against poverty" (European Commission, 2010).

The European practice

In the European practice, urban regeneration often starts from an international (Olympic Games in Athens, Turin or London) or local (Summer Carnival in Castleford, the UK) event. In both cases, the fixed date can guarantee a completion of the projects in time (even though in Athens this goal was hardly achieved), but the difference is that urban regeneration projects triggered by international events do not necessarily meet the interest of

garanție a finalizării la timp a proiectelor (deși, de exemplu, în cazul Atenei, acest deziderat a fost realizat cu dificultate), diferența fiind că în cazul evenimentelor internaționale, proiectele de regenerare nu sunt neapărat dezvoltate în conformitate cu interesul locuitorilor, motiv pentru care uneori nu sunt viabile pe termen lung (Manson, 2006), în timp ce evenimentele locale asigură conștientizarea și asumarea unei anumite identități a așezării (Wigglesworth, 2006), crescând șansele de succes ale proiectelor de regenerare urbană legate de evenimente specifice comunității respective. Toate exemplele europene demonstrează importanța implicării populației locale ca partener în proiectele de regenerare urbană (Loftus, 2006).

Politici naționale

În România, Planul Național de Dezvoltare prevede ca promovarea creșterii economice să se bazeze pe „*asumarea principiilor dezvoltării durabile pentru asigurarea unei administrări eficiente a resurselor, managementul mediului, includerea tuturor grupurilor în dezvoltarea societății, precum și o dezvoltare spațială echilibrată și complementară*”. Dezvoltarea spațială are ca obiectiv „*afirmarea identității regional-europene a României de relevanță între nord-sud și est-vest și de conector intercontinental*”, prin racordarea la rețeaua europeană și intercontinentală a polilor și coridoarelor de dezvoltare spațială, structurarea armăturii urbanizării prin dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane, afirmarea solidarității urban-rural adecvată diferitelor categorii de teritorii și valorificarea patrimoniului natural și cultural (Guvernul României, 2005).

Principiile Planului Național de Dezvoltare sunt reiterate de *Conceptul Național Strategic de Dezvoltare Spațială România 2025* (CNSDR), care își

inhabitants, decreasing the long-term viability of the process (Manson, 2006), whilst the local ones provide for increased awareness and construction of a certain identity of the place (Wigglesworth, 2006), increasing the chances of urban regeneration projects to succeed. All European examples indicate the importance of involving local population as a partner in urban regeneration projects (Loftus, 2006).

National policies

In Romania, the National Development Plan provides for economic growth based on “assuming the principles of sustainable development to provide for an efficient administration of resources, environmental management, inclusion of all groups in social development, and a balanced and complementary spatial development”. The latest aims to “affirm the regional-European identity of Romania as a connector between north and south, east and west, and inter-continently”, by connecting to the European and intercontinental network of spatial poles and corridors, structure urbanization through a balanced development of the urban settlement network, increase the urban-rural solidarity of different types of territories and valorize the natural and cultural heritage (Government of Romania, 2005).

The principles of the National Plan of Development are reiterated by the National Strategic Concept of Spatial Development Romania 2025 (NSCSD), aiming for a long-term integration of Romania in the EU by affirming its regional-European identity as a connector between north and south, east and west, and inter-continently, increase spatial cohesion and ensure a sustainable development. The strategic spatial development objectives of NSCSD are connecting to the European and intercontinental network of spatial poles and corridors, structuring

propune ca obiectiv fundamental pe termen lung *integrarea României în Uniunea Europeană prin afirmarea identității regional-continentale de relevanță între nord-sud și est-vest și de conector intercontinental, creșterea coeziunii spațiale și dezvoltare durabilă*. Obiectivele strategice de dezvoltare spațială din cadrul CNDSR sunt racordarea la rețeaua europeană a polilor și coridoarelor de dezvoltare spațială, structurarea și dezvoltarea rețelei de localități urbane, afirmarea solidarității urban–rural adecvată diferitelor categorii de teritorii, consolidarea legăturilor transcarpatice ca suport al dezvoltării regionale și valorificarea patrimoniului natural și cultural (INCD URBANPROIECT și UAUIM, 2006).

De asemenea, Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR) 2007-2013 își propune scopul de a „întări concentrarea strategică a politicilor economice, de coeziune socială și regionale ale României, precum și de a stabili legăturile potrivite și corecte cu politicile Comisiei Europene, în principal cu *Strategia de la Lisabona*, care elaborează politici de dezvoltare economică și de creare de noi locuri de muncă”. De asemenea, CSNR demonstrează „felul în care România intenționează să includă în strategiile sale conceptele de dezvoltare durabilă a mediului înconjurător și de egalitate de șanse pentru combaterea excluziunii sociale” (Guvernul României, 2006).

urbanization through a balanced development of the urban settlement network, increasing the urban-rural solidarity of different types of territories, consolidating trans-Carpathian links to support regional development, and valorizing the natural and cultural heritage (INCD URBANPROIECT and UAUIM, 2006).

Moreover, the National Strategic Reference Framework (NSRF) 2007-2013 aims to “strengthen the strategic concentration of economic, social cohesion and regional policies of Romania, establish the appropriate and correct links with the European Commission policies related to economic development and creation of new jobs, especially the Lisbon Strategy”. Furthermore, the NSRF proves “how Romania intends to include in its strategies the concepts of environmentally sustainable development and equality of chances, while combating social exclusion” (Government of Romania, 2006).

Concluzii

Există mai multe elemente care asigură succesul principiilor declarației de la Toledo. Unul dintre acestea este că documentul nu este fundamentat doar politic, ci și științific, ceea ce reprezintă o premieră chiar la nivel european — un document politic cu valoare științifică. Un al doilea principiu subliniat de acest document este că abordarea corectă a problematicii regenerării urbane este cea integrată. Pe de o parte sunt integrate inter- și multidisciplinar principiile fundamentale, iar pe de altă parte este vorba despre o integrare spațială, în sensul că orașul este privit ca parte a unei rețele de așezări, iar regenerarea țesutului urban sau a unei construcții este privită în strânsă legătură cu viața urbană. Aceste principii corespund cu înțelegerea conceptului de dezvoltare durabilă, și nu întâmplător — procesul de regenerare urbană este o consecință, dar și o parte a dezvoltării spațiale durabile, înțeleasă sub aspect social, economic, ecologic și cultural.

Conclusions

There are several elements providing for the success of the principles exposed in the Toledo Declaration. One of them is the fact that the document is not substantiated only politically, but also scientifically, constituting a European premier — a political document of scientific value. The second principle refers to the fact that a correct approach to urban regeneration must be an integrated one. On the one hand, fundamental principles are integrated in an inter- and multidisciplinary fashion, and on the other hand there is a spatial integration, since the city is seen as part of a network of settlements, and the regeneration of urban tissues or individual buildings are tightly linked to urban life. These principles correspond to understanding sustainable development, and not coincidentally — urban regeneration is a consequence, but also a part of sustainable spatial development, understood based on its social, economic, environmental and cultural pillars.

Bibliografie / Bibliography

- BRUNDTLAND G. H. (1987), *Our Common Future*, WCED, Oxford University Press, Oxford.
- BUGGE H. C., WATTERS L. (2003), *A Perspective on Sustainable Development after Johannesburg on the Fifteenth Anniversary of Our Common Future: An Interview with Gro Harlem Brundtland*, Georgetown International Environmental Law Review 15:359-366.
- CLARK G. (2006), *The UK: Glasgow social housing stock transfer*, prezentare în Reuniunea Grupului de Experti în împrumuturi acordate comunităților durabile de Banca Europeană de Investiții, Luxemburg.
- Comisia Europeană (2010), *Comunicare a Comisiei: Europa 2020 – O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii*, document COM(2010) 2020 final.
- Committee on Spatial Development (2000), *Proposal for a multiannual programme of co-operation in urban policy within the European Union*, Marsilia.
- Conferința Europeană a Miniștrilor Responsabili cu Amenajarea Teritoriului – CEMAT (2000), *Principii directe pentru dezvoltarea teritorială durabilă a continentului european elaborate de către Comitetul Înalților Funcționari*, document CEMAT(2000), Hanovra.
- Conseil de l' Europe (1983), *Charte Europeenne de l'Amenagement du Territoire – Charte de Torremolinos - adoptée le 20 mai 1983 à Torremolinos (Espagne)*, Strasbourg, France.
- DG Regional Policy (2004), *Third Interim Territorial Cohesion Report (Preliminary results of ESPON and EU Commission studies)*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxemburg, pag. 3.
- European Environment Agency (2006), *Urban sprawl in Europe. The ignored challenge*, Copenhagen.
- European Investment Bank (2005), *Sustainable Urban renewal*, ISBN 92-861-0367-0, pag. 4.
- European Ministerial Conference (2000), *Conference Conclusions of the European Ministerial Conference: Information Society- Accelerating European Integration*.
- ESPO Monitoring Committee (2007), *ESPO project 4.1.3 - Feasibility study on monitoring territorial development based on ESPON key indicators. Part A, Tentative Spatial Monitoring Report. Final Report*, Bundesamt für Bauwesen und Raumordnung, Bonn, Germania, pag. 36.
- FERNOLEND C. (2010), *10 ani de experiență a fundației Mihai Eminescu Trust în activitatea de revitalizare a satelor din Transilvania - un angajament pentru valorificarea patrimoniului cultural românesc*, Conferința Națională Urban Concept – Dezvoltare urbană modernă în România, Sinaia, 12 martie 2010.
- GINAVAR A., BLUM I., MARIN V., POPLICEANU E., GHERGHINESCU O., VRABETE M., FRENTZ G. (2007), *Ghid informativ privind regenerarea urbană – principii și practici europene*, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor, București.
- Göteborg European Council (2001), *Presidency Conclusions*, document SN 200/1/01 REV 1 EN.
- Guvernul României (2005), *Planul Național de Dezvoltare 2007-2013*, pag. 227, 231.
- Guvernul României (2006), *Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013. Proiect*, 127 pag.
- INCD URBANPROIECT, UAUIM (2006), *Conceptul Național de Dezvoltare Spațială România 2025*, Prezentare pentru consultare, Iași.
- Informal Ministerial Meeting on Urban Development and Territorial Cohesion (2007), *Territorial Agenda of the European Union: Towards a More Competitive and Sustainable Europe of Diverse Regions*, Leipzig.
- Lisbon European Council (2000), *Presidency Conclusions*, DOC/00/8.
- LOFTUS H. (2006), *Practici de regenerare urbană în Marea Britanie*, prezentare la British Council, București.

MANSON F. (2006), *Practici de regenerare urbană în Marea Britanie*, Presentare la British Council, București. Nordic Centre for Spatial Development (2003), *ESPON 1.1.1. Third interim report. The role, specific situation and potentials of urban areas as nodes in a polycentric development*, NORDREGIO, Suedia, pag. 3.

Nordic Centre for Spatial Development (2005), *ESPON 1.1.1. Potentials for polycentric development. Final Report*, NORDREGIO, Suedia.

Office of the Deputy Prime Minister (2006), *UK Presidency. EU Ministerial Informal on Sustainable Communities. Policy Papers*, ODPM Publications, London, Document 05 EUPMI 03656/A.

PETRIȘOR A.-I. (2006), *Dezvoltarea durabilă a orașelor: noi concepte europene*, Amenajarea Teritoriului și Urbanismul 7(3-4):8-10.

PETRIȘOR A.-I. (2008), *Ecologie urbană, dezvoltare spațială durabilă și legislație*, Editura Fundației România de mâine, București.

PETRIȘOR A.-I. (2009), *Teoria și practica de conservare a diversității biologice prin planurile de urbanism și amenajarea teritoriului*, Amenajarea Teritoriului și Urbanismul 10(3-4):15-24.

Presidencia Española EU (2010), *Toledo Informal Ministerial Meeting on Urban Development Declaration, Toledo, 22 June 2010*, Toledo.

EU 2007 DE (2007), *Leipzig Charter on Sustainable European Cities*, Leipzig.

United Nations (1972), *Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment*, Stockholm.

United Nations (2000), *United Nations Millennium Declaration*, Resolution adopted by the General Assembly, A/RES/55/2.

United Nations (2002), *The Johannesburg Declaration on Sustainable Development: From our Origins to the Future. Draft political declaration submitted by the President of the Summit. Agenda item 13*, Political document A/CONF.199/L.6/Rev.2.

WIGGLESWORTH S. (2006), *Practici de regenerare urbană în Marea Britanie*, prezentare la British Council, București.